

สารสำคัญของชีวิต

กฤษณมูรติ เขียน
นวนิยายจินตภาพ

พิมพ์ครั้งที่ 3

ทิศทางใหม่สำหรับมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชน

สุรภี ศิวรักษ์ ผู้แต่ง

131 หน้า ราคา 20 บาท

สำนักพิมพ์ศึกษิตสยาม จัดพิมพ์

ประกอบ ทองมา ผู้แนะนำ

เป็นหนังสือรวบรวม ปาฐกถาสองเรื่องด้วยกัน ของ ส.ศิวรักษ์ ที่แสดงต่างเวลาต่างสถานที่กัน เป็นเล่มเล็ก ๆ บาง ๆ แต่เต็มไปด้วยสาระและข้อคิดที่ควรแก่ความสนใจ ไม่เฉพาะแต่นิสิตนักศึกษาเท่านั้น แม้ครูอาจารย์หรือผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษา ก็เช่นกัน

ข้อดีของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ มีการปูพื้นให้ผู้อ่านได้ทราบถึงความเป็นมาของมหาวิทยาลัยในตะวันตก อันเป็นที่มาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในเวลาต่อมา และนอกจากผู้เขียน จะให้ความรู้เกี่ยวกับการก่อตั้งมหาวิทยาลัยในประเทศไทยอย่างที่ไม่สามารถจะหาได้จากที่ไหนแล้ว

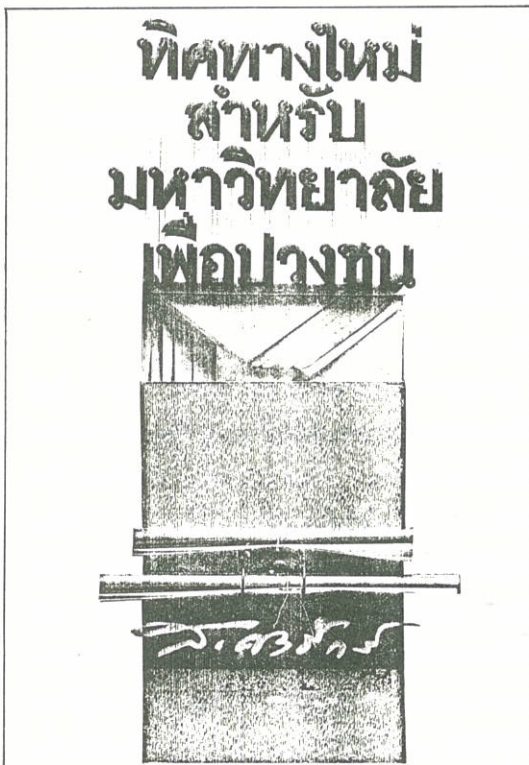
ยังวิจารณ์การขยายตัวของมหาวิทยาลัยในเมืองไทยรวมทั้งผลผลิตของมหาวิทยาลัยโดยตรงไปตรงมา กล่าวโดยทั่วไปก็คือ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยหาได้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนไม่ ทั้งยากที่จะทำให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนอีกด้วย ใครที่คิดจะทำก็มักจะประสบกับความล้มเหลวเสียเป็นส่วนใหญ่ นับว่ายากมากที่จะทำได้

แต่กระนั้นผู้เขียนก็ยังอดเสนอความคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนไม่ได้ โดยเสนอให้ทบทุนวัตถุประสงคในการสร้างมหาวิทยาลัยเสียใหม่ว่า สร้างเพื่ออะไรเท่านั้นยังไม่พอ ยังเสนอให้แยกออกจากระบบราชการอีกด้วย เพื่อจะได้ร่วมมือกันทำงานเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เคยทำมาแล้วในโครงการลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ส่วนวิชาที่สอนก็ให้สอนวิชาที่สัมพันธ์กับชีวิต โดยมุ่งที่ปวงชนมากกว่าจะมุ่งตามฝรั่งกันเรื่อยไป อีกทั้งต้องสอนให้ลูกศิษย์กล้าเผชิญความจริง มหาวิทยาลัยเพื่อปวงชนจะต้องกล้าพูดกล้าท้าทายต่อวัฒนธรรมและขนบประเพณีผิด ๆ

จุดอ่อนของหนังสือรวมปาฐกถาเล่มนี้ หากจะมีอยู่บ้างก็เห็นจะเป็นทรรศนะของผู้เขียนเองที่อาจจะมองโลกในแง่ที่ไม่น่าอภิรมย์นัก ถึงแม้ว่าจะเป็นความจริงอยู่บ้างก็ไม่ใช่ว่าทั้งหมด เช่นมองผลงานวิจัยว่าเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งทางวิชาการแต่อย่างเดียว อันเป็นทรรศนะที่อยู่ข้างกับแคบ เพราะผลงานวิจัยของนักวิจัยซึ่งได้รับรางวัลดีเด่น ที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนก็มีไม่น้อย เมื่อพูดถึงการขยายตัวของมหาวิทยาลัยก็อาจเป็นความจริงอยู่บ้างที่เป็นเหตุให้มีตำแหน่งอธิการและรองอธิการบดีเพิ่มขึ้น แต่ประโยชน์ที่นิสิตและนักศึกษาพึงได้รับจากการขยายตัวของมหาวิทยาลัย ก็น่าจะเกินคุ้มเพราะอย่างไรเสียการศึกษาที่นิสิตนักศึกษาได้รับอย่างน้อยก็คงจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวนักศึกษาบ้างไม่มากนักน้อย เช่น มีความรู้สูงขึ้น รสนิยมเปลี่ยนไป การตัดสินใจมีประสิทธิภาพดีขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่ดีที่สุด ส่วนปัญหาการว่างงานก็น่าคิดว่ามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นฝ่ายสร้างศักยภาพของผู้นับให้สูงขึ้น แต่กลับหางานทำไม่ได้นั้น ใครควรจะรับผิดชอบ ระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลหรือใครควรรับผิดชอบ ถ้าทราบได้ยัง

มีคนว่างงานมหาวิทยาลัย มีต้องหยุดผลิตบัณฑิตกระนั้น หรือ แต่ถึงกระนั้น ก็ยังเชื่อว่าผู้ที่มีการศึกษาอย่างแท้จริง ย่อมจะไม่มืองอเท้าแต่จะหางานทำได้เสมอ

นอกจากนี้ก็มีที่พิมพ์ผิดซึ่งควรจะแก้ไขในคราวต่อไป คือ เมื่อผู้เขียนพูดถึงนักปรัชญาเซนต์แอนสเลม และ อาเบอร์ลาสในหน้าที่ 25 นั้น ชื่อที่ถูกคือ St. Anselm และ Peter Abelard จึงน่าจะเขียนว่า เซนต์แอนสเลมและ ปีเตอร์เบลลาร์ดมากกว่า

สาระสำคัญของชีวิต

กฤษณมูรติ ผู้เขียน

นวลคำ จันทา ผู้แปล

พิมพ์ครั้งที่ 3 ธันวาคม 2530

135 หน้า ราคา 30 บาท

ประกอบ ทองมา ผู้แนะนำ

หนังสือเล่มนี้ นวลคำ จันทา แปลจากเรื่อง Education and the Significance of Life จัดอยู่ในประเภท ปรัชญาการศึกษาและชีวิต ผู้แปลได้มีส่วนช่วยให้อ่านง่ายขึ้นมาก แต่กระนั้นผู้เขียนก็มีได้บอกอย่างหมดเปลือก แลปล่อยไว้ให้คนคิดจึงเป็นอาหารเชลสืเทา อันโอชะ ของผู้ที่มองเห็นกาลไกลและหวังที่จะยกระดับสติปัญญาของตน ให้สูงขึ้นและเป็นอิสระ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นนิสิตนักศึกษา บิดามารดาหรือครูบาอาจารย์ก็ตาม

ประโยชน์ที่จะได้จากหนังสือเล่มนี้ก็คือจะได้ทราบ ทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาและชีวิตที่ต่างออกไปอีกแบบหนึ่ง โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวกับการศึกษาน่าจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการศึกษา ไว้อย่างน่าฟังหลายประการ ไข่แต่เท่านั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่แท้จริงของการศึกษานั้นหาได้อยู่ที่ตัวนักศึกษาไม่ หากอยู่ที่ตัวผู้ให้การศึกษาคือพ่อแม่และครูบาอาจารย์ นั้นเอง เป็นสำคัญ ทำไมผู้เขียนจึงกล่าวเช่นนั้น ผู้อ่าน จะทราบรายละเอียดได้จากการอ่านหนังสือเล่มนี้ซึ่งเป็น ทัศนะที่ควรนำไปพิจารณาอย่างยิ่ง

ข้อคิดเห็นที่แสดงไว้ในหนังสือเล่มนี้อาจมิได้หมายถึง สังคมไทยโดยตรง เพราะผู้เขียนมิใช่คนไทย แต่ก็มิได้ หมายความว่า จะใช้ไม่ได้กับสังคมไทย เพราะเป็นข้อเขียน ที่ผู้อ่านจะต้องนำไปใคร่ครวญเป็นพิเศษว่าเขาเขียนมานี้ จริงหรือไม่

อนึ่งน่าสังเกตว่านักปรัชญาและผู้ลัทธิศาสนาทั้งหลาย มักจะมีอะไรตรงกันอยู่อย่างหนึ่งคือ มุ่งพิจารณาแต่เรื่องของจิตใจเรื่องของกิเลส จนมักจะลืมนึกถึงวัตถุ อันเป็น ความจริงอีกด้านหนึ่งของชีวิตเช่นเดียวกัน ครูที่ดีใน ทัศนะของพวกเขาอาจจะต้องมีคุณลักษณะหลายประการ ราวกับสังคมได้เล็งดูครุอย่างดีแล้ว โดยไม่จำเป็นต้อง ดิ้นรนทางเศรษฐกิจอีกต่อไปฉะนั้น